

- овладение навыками использования правильной интонации – это сложный и трудоёмкий процесс, состоящий из изучения технической и смысловой сторон интонации;
- обучение использованию интонационных средств можно разделить на три этапа: овладение техникой интонирования, смысловой стороной интонации и практическое употребление интонационных типов в конкретных ситуациях.

Таким образом, при подготовке квалифицированных преподавателей иностранного языка обучению интонации, в том числе и эмфатической, должно быть уделено намного больше внимания, чем это делалось до последнего времени.

Литература:

1. Антипова Е.Я. Система английской интонации. – М.: Высшая школа, 1975. – 110 с.
2. Берлин С.А., Вейхман А.С. Обучение английской интонации. – М.: Высшая школа, 1973. – 118 с.
3. Дикушина О.И. Фонетика английского языка. – Л.: Просвещение, 1965. – 203 с.
4. Селезнев В.Х. Пособие по развитию навыков английской интонации. – М.: Высшая школа, 1983. – 312 с.
5. Торсуев Г.П. Обучение английскому произношению. – М.: Наука, 1981. – 301 с.
6. Jones D. An Outline of English Phonetics. – Cambridge: W. Heffer & Sons Ltd, 1957. – 378 p.
7. Kingdon R. English Intonation Practice. – L.: Longmans, Green & Co, 1958. – 224 p.

Поступила в редакцію 23.12.2002

ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ КАРТИНИ СВІТУ У СУЧАСНОМУ МЕДІА-ТЕКСТІ

І.М. Артемонова

Донецький національний університет

В работе рассматриваются современные проблемы журналистского текста: интертекстуальность, прецедентные феномены, цитатное письмо.

Ключевые слова: текст, интертекст, прецедентный феномен

У роботі розглядаються сучасні проблеми журналістського тексту: інтертекстуальність, прецедентні феномени, цитатне письмо.

Ключові слова: текст, інтертекст, прецедентний феномен

The problems with a text such as intertextual questions, precedent phenomenon, quotations in writing, will be examined in this lecture.

Key words: text, intertext, precedent phenomenon

Журналістика постперевбудовної доби уважно вдвляється в сьогодення, переходячи поступово від інформації про те, що відбувається, констатації прикмет нового до їх осмислення. Методологією такого дослідження сучасності часто стає постмодерністська манера письма.

Твори постмодерну у всіх видах художньої творчості звертаються до сучасності. Поетику нового публіцистичного тексту відрізняє сплетіння документального та художнього дискурсів. Дійсність стає матеріалом, із якого конструється необхідний сюжет. Змінюється картина світу і сам спосіб її моделювання, що проявляється в устремлінні подолати канони публіцистичного тексту.

Актуалізація у текстах інтертекстуальності відповідає світосприйняттю сучасної людини. Авторський текст стає насиченим чужими текстами: текстами попередньої і оточуючої культури.

Інтрига „свого” і „чужого” стає домінантою при породженні смислу для автора і читача тексту. Як відмічає Ю.В.Рожественський, у текстах масової комунікації „використовуються, систематизуються та скорочуються, перероблюються і особливим чином оформлюються усі інші тексти, що вважаються „первісними”. В результаті виникає новий вид тексту зі своїми законами побудови і оформлення тексту” [1, с 163].

Текстуальні прояви інтертекстуальності припускають наявність цитат, ремінісценцій, алюзій. Матеріал цитатного письма відповідає специфіці текстів ЗМІ з їх підкресленою орієнтацією на масову аудиторію, на оперативність створення і сприйняття, доступність викладу. З цих позицій цікавим є підхід до готових знаків з „чужих” текстів як до прецедентних феноменів.

Матеріалом для аналізу стали репортажі О.Забужко, що друкувалися щомісяця протягом

2000 року у тижневику „Столичные вести" і видані потім окремою книжкою [2].

Спостереження за практикою сучасних ЗМІ дозволило виділити такі засоби впровадження в медіа-текст цих знаків:

1. Текст А (чужий) дорівнює тексту Б (своєму).

У такому випадку цитата, як слово, заміщує явища і предмети реального світу.

„Розквітавши із національним ефіром, я зробила рішучу спробу інтегруватися в Європу в межах окремо взятої квартири - себто, замовила собі „Європьюс " [2, с 13].

2. Текст А - ілюстрація до тексту Б.

„В цьому питанні-плануванні на майбутнє здається, як у жодному іншому, за Кіплінгом, „Захід є Захід, а Схід є Схід, і їм не зійтися вдвох, допоки землю і небеса на суд не покличе Бог " [2, с 47].

Мовби сама наша епоха („О, прекрасний час, неповторний час", як писав радянський класику 1933-му...) загула до мене соковитим баритоном Олександра Ткаченка... [2, с.40].

3. Текст А - палітра для створення тексту Б.

„І це й було головним „дискурсивним посланням" тоталітарної влади в усіх, породжених нею, текстах, як писав радянський поет, „в залізній мові, в залізнім реченні (сказав — як в око вліпив!)".

Проте якими б не були відношення між „чужим" і "своїм" текстами, це завжди діалогічні відношення: сплетіння і наповнення „чужого" тексту „своїм" змістом. Діалогічні відношення, за Ю.М.Лотманом, є основою усіх смислороджуючих процесів [3, с.46].

В діалогічні відношення втягаються не тільки тексти, але й автори та читачі, тексти і їх споживачі. Таким чином, інтертекстуальність у вигляді цитатного письма поновлює асортимент прийомів, що беруть участь в організації інформаційного та дієвого висловлювання. Витісняючи такі активні прийоми створення газетного тексту, як орієнтація на тропи, насичення тексту концептуально-оціночною лексикою, воно залучає читачів до процесу формування смислу, оцінки, виразності, тобто у процес формування „картини світу". Мабуть, використання прецедентних текстів - це своєрідний прийом, що корелює з інтерактивними прийомами, активними у сучасній радіо- і тележурналістиці, які відбивають зміни комунікативної поведінки аудиторії, коли сучасний читач чи глядач не тільки „присутній" у тексті, але й „учасник" його. Це вже інший психологічний стан: людина не поглинає відомості, а оперує інформацією, проявляючи тим самим індивідуальну активність.

Аналіз і порівняння публіцистичних текстів 80-х років, у яких функція смислотворення віддана підкресленій метафоризації викладання, і сучасних текстів, які використовують прецедентні феномени, дає можливість наявно побачити, що метафора, запропонована журналістом, нав'язує його яву про світ. При цьому метафора, за дослідженням останніх років, є „особливою пізнавальною (когнітивною) моделлю, за допомогою якої світ і описується, і прогнозується, і створюється" [4, с 107]. Крім того, картина світу, пропущена через метафору, досить індивідуальна. Сучасний журналіст довіряє чужому слову, що робить цитатне письмо ефективним засобом для комунікації, коли читач сам знаходить інформацію для порівняння в інших джерелах, а також у своїй освіті і особистій ментальності.

Осмислення реальності через ситуацію іншого тексту, іншого умовного світу збільшує і ступінь умовності викладу. Реальне стає більшим за себе за рахунок тих додатків, які надає текст, створений в інший час з приводу іншої ситуації: накладаються не тільки текст А на текст Б, але й ситуації, знаками яких вони є. В результаті медіа-текст одночасно відтворює „картину світу" і сам приймає участь у її створенні.

Прийом цитатного викладу настільки активно сьогодні освоюється пресою, що вже навіть з'явилася тенденція, властива ЗМІ взагалі, до тиражування цитат та перетворення їх на кліше.

Література

1. Рождественский Ю.В. Теория риторики. - М., 1997.
2. Забужко О. Репортаж із 2000-го року. - К.: Факт, 2001.
3. Лотман Ю.М. Асиметрия и диалог // Избр. статьи: В 3-х т. - Т.1. -Галлин, 1992.
4. Кара-Мурза Е.С. Элиза Дулитл и отечественные парламентарии // Вест. Моск. ун-та. - Сер. 10. - Журналистика.-2001.- №3.

Поступила в редакцию 23.12.2002